

Thukydid: ”Den Peloponneskiske Krig”, 5. bog kap. 85-116 - Den meliske dialog (uddrag)

85. De athenske repræsentanter sagde nu omtrent som følger: “Eftersom disse forhandlinger ikke skal føres på folkeforsamlingen – og det er naturligvis, fordi I vil undgå, at det brede folk én gang for alle hører en sammenhængende fremførelse af vore attraktive og uimodsigelige argumenter og således blive ‘narret’ (vi er nemlig udmærket klar over, at det er dét, der er ideen med at føre os for inderkredsen) – hvorfor træffer I, der sidder her foran os, så ikke endnu en sikkerhedsforanstaltning: I behøver heller ikke begrænse jer til ét svar, men kan på stedet gøre indsigelse over for eventuelle kritisable dele af vores fremlæggelse, punkt for punkt, inden I fælder jeres dom. Og allerførst kan I jo svare på, om dette forslag passer jer.”

86. Meliernes komitémedlemmer svarede: “Vi kan ikke have nogen indvendinger imod det rimelige i en rolig udveksling af synspunkter, men det scenarie er bare i åbenlys modstrid med jeres militære tilstedeværelse, som ikke bare er en fremtidig trussel, men er virkelighed her og nu. Vi kan jo se både, at I kommer her som dommere over, hvad der bliver sagt, og også den sandsynlige udgang på denne debat: hvis vi vinder den på vores sags retfærdighed og derfor nægter at give efter, betyder det krig – og slaveri, hvis vi bliver overtalt.”

87. Athenerne: “Nå, jamen hvis det bare er for at anstille ængstelige kalkuler over fremtiden, at I er mødtes med os – eller med noget som helst andet formål end at diskutere mulighederne for at redde jeres stat på basis af de faktiske forhold lige for næsen af jer – så kan vi lige så godt stoppe her. Men hvis det er med det formål, kan vi godt forhandle.”

88. Melierne: “Det er vel naturligt nok og kan undskyldes, hvis folk i en situation som vores forsøger sig med mange forskellige tanke- og argumentationsrækker. Men jo, dette møde gælder så afgjort vores overlevelse, så lad os da forhandle på den måde, I åbenbart gerne vil have det.”

89. Athenerne: “Jamen så vil vi i hvert fald ikke komme med kønne floskler – at vores herredømme er berettiget, fordi vi bragte perserne til fald, eller at vi som den krænkede part nu vil gøre gengæld: det vil bare resultere i en vidtløftig argumentation, som alligevel ikke overbeviser nogen. Men tilsvarende forventer vi så, at I ikke bilder jer ind at kunne gøre indtryk på os ved at erklære, at I ikke har deltaget i Spartas militæroperationer, selvom I er en spartansk koloni, eller at I ikke på nogen måde har krænket os; men derimod at I får realiseret det praktisk mulige som defineret af, hvad vi hver især i virkeligheden tænker. I ved lige så godt som vi, at når vi taler om den menneskelige sfære, er retfærdighed kun kriteriet for afgørelser mellem parter med lige stor magt til

at gennemtvinge den: det praktisk mulige afgør, hvad de mægtige sætter igennem, og hvad de svage gør af indrømmelser.”

90. Melierne: “Det er nu vores opfattelse, at det nok kan være gavnligt – for det er vi jo nødt til at komme ind på, eftersom I uden videre har forkastet retfærdighedskriteriet og gjort det fordelagtige til udgangspunkt for forhandlingen – at I undlader at underminere et princip, der er til alles bedste: en person, der svæver i fare, bør til enhver tid få en rimelig og retfærdig behandling og kunne profitere af argumenter, der måske ikke er helt præcist nok sat ind til at skabe fuldstændig overbevisning. Og opretholdelsen af dette princip er jo i lige så høj grad i jeres egen interesse i betragtning af de ekstreme repressalier, man i tilfælde af jeres fald fra magten vil hjem søge jer med for at statuere et eksempel for andre.”

91. Athenerne: “Vores imperiums endeligt, hvis det i det hele taget bliver bragt til ophør, er nu ikke noget, vi imødeser med fortvivlelse: det er nemlig ikke folk, der hersker over andre – som nu for eksempel spartanerne – det er ikke dem, der behandler deres besejrede fjender hårdhændet (rent bortset fra, at vores konflikt her ikke er med Sparta). Nej, den slags sker, hvor undersåtterne selv vender sig mod deres tidligere herrer og får dem i deres magt. Men det er en fare, I trygt kan overlade til os. For nuværende agter vi at demonstrere, at vi så afgjort er her for at fremme vort imperiums interesser, men at de forslag, vi vil fremsætte, også sigter mod jeres stats overlevelse: vi ønsker dels at få jer bragt under vores herredømme så gnidningsløst som muligt, dels at sikre jeres overlevelse på en måde, der er til fordel for os begge.”

92. Melierne: “Og hvordan skulle vi dog kunne have samme fordel af at ende som slaver, som I af at blive vores herrer?”

93. Athenerne: “Fordi I bliver tilbudt et alternativ til den værst tænkelige skæbne i form af frivillig underkastelse, mens vi kan profitere af ikke at udslette jer.”

94. Melierne: “Men hvis vi nu var jeres venner i stedet for fjender, sådan at vi holdt os passive, og uden at være allieret med nogen af siderne – ville I da ikke kunne acceptere de vilkår?”

95. Athenerne: “Nej, for jeres fjendskab skader os ikke nær så meget som jeres venskab: for vore undersåtter ville det udgøre en åbenlys indikator på vores svaghed, jeres had derimod på vores styrke.”

96. Melierne: “Er det virkelig jeres undersåtters opfattelse af rimelighed? Anbringer de folk, der intet har med jer at gøre, i samme kategori som folk, der hovedsagelig er jeres kolonister og for nogles vedkommende tvunget på plads efter et frafald?”

97. Athenerne: “Hvad retfærdighedskrav angår, mener de i hvert fald ikke, at den ene part er dårligere stillet end den anden – men at det er i kraft af deres magt, at nogle klarer sig uantastet igennem, og at vi derfor kun bliver afholdt fra at angribe dem af frygt. Så rent bortset fra udbredelsen af vores imperium over endnu flere, ville jeres undertvingelse også underbygge vores sikkerhed – det er faktisk særlig vigtigt, at I som øboer, endda på en af de svagere øer, ikke får lov til uantastet at trodse vort søherredømme.”

[...]

112. Hermed forlod athenerne forhandlingerne. Da melierne var blevet alene tilbage, nåede de til stort set samme konklusion som før, og gav følgende svar: “Athenere! Vores synspunkt er ikke spor anderledes, end det hele tiden har været, og vi vil heller ikke på et øjeblik berøve en stat den frihed, den nu har nydt igennem 700 års eksistens. Vi vil sætte vores lid både til den lykke fra guderne, der har bevaret vor stat lige til i dag, og til undsætning fra mennesker, specifikt spartanerne, og således forsøge at redde os. Men vi opfordrer jer til at lade os være jeres venner uden at være fjende af nogen af parterne, og til at forlade vort territorium med en traktat på vilkår, som begge parter finder acceptable.”

113. Det var omtrent, hvad melierne svarede. Athenerne kom med en sidste erklæring, endnu mens de var på vej væk fra forhandlingerne: “Javel. Så må vi sige, ud fra de beslutninger I har truffet at dømme, at I må være de eneste mennesker i verden, der ikke bare bedømmer fremtiden til at være sikrere end det, I kan se for næsen af jer, men også betragter noget imaginært som allerede realiseret, simpelthen fordi I godt kunne tænke jer det. I har satset alt på jeres tillid til spartanere, lykke og forhåbninger, og alt vil I nu miste.”

Efterspillet

114. Hermed vendte de athenske repræsentanter tilbage til hæren. Da melierne ikke viste tegn på at imødekomme deres krav, indledte dens kommandoførende strateger omgående fjendtligheder. De fordelte byen i sektorer på de forskellige staters kontingenter og opførte en belejringsmur hele vejen rundt om Melos by. Senere efterlod athenerne en styrke bestående af egne og allierede tropper til at

opretholde blokaden både fra sø- og landsiden og trak sig derpå tilbage med hovedparten af hæren. De tilbageblevne tropper forblev i stilling og opretholdt belejringen.

[...]

116. Den følgende vinter havde spartanerne truffet forberedelser til en kampagne ind på argeisk territorium; men da det ikke lykkedes at få gunstige varselsofre i forbindelse med grænseoverskridelsen, vendte de hjem igen. Det spartanske invasionsforsøg fik imidlertid argeierne til at fatte mistanke til nogle folk i byen, og mens de fik pågrebet nogle af dem, lykkedes det andre at slippe fra dem. På omtrent samme tid lykkedes det endnu en gang melierne at erobre et andet stykke af den athenske belejringsmur, som netop da var utilstrækkeligt bevogtet. Som reaktion på dette ankom der senere endnu en styrke fra Athen under kommando af Philokrates, Demeas' søn; og da de fra nu af var under intensiv belejring, og der ydermere havde været et vist mål af forræderi i egne rækker, indgik melierne en overenskomst på de vilkår, at Athen skulle afgøre deres skæbne. Athenere dræbte alle de voksne mandlige meliere, de havde taget til fange, og lod kvinder og børn sælge som slaver. Stedet koloniserede de selv med 500 bosættere, de senere sendte dertil.

Videoer

Overblik over dialogen

Johnny Thomson (@philosophyminis): [Youtube-video om den meliske dialog](#)

Dansk/idealistisk vinkel

Mette Frederiksen: [Kommentar til Trumps ønske om at overtage Grønland i Aftenshowet på DR, 6. januar 2026](#)

Mark Carney (Canadas premierminister): [Tale på World Economic Forum i Davos 20. januar 2026](#) – se fra 3:01 og så langt frem man orker.

Amerikansk/realistisk vinkel

Donald Trump (USA's præsident): [Tale på World Economic Forum i Davos 21. januar 2026](#)

"The Five" (Fox News-program): [Diskussion af, hvorfor USA har brug for Grønland](#) - se fra 2:52 til ca. 4:30 – der er tale om en konservativ/republikansk vinkel på Trumps magtovertagelse